

Ma'rifat

МАЪРИФАТ • ХАЛҚ ЗИЁЛИЛАРИ ГАЗЕТАСИ •

1931 йилдан чиқа бошлаган 2000 йил 11 ноябрь, шанба Баҳоси сотувда эркин нархда № 88 (7283)

Ta'lim homiyarlari

Мактаб — қишлоқ жойларида ягона маърифий даргоҳ. Ҳар бир киши хотирасида ўчмас из қолдирган зиё маскани.

Бироқ аксарият жойларда мактабларни таъмирлаш, эскирганларини қайта қуриш, жиҳозлаш ишлари маблағ танқислиги боис муаммо бўлиб қолмоқда. Яхшиямки халқимиз орасида болалар тақдири билан қизиқадиган ҳимматли кишилар бор. Ана шундай очикқўл инсонлардан бири Челақ туманидаги Алишер Навоий жамоа хўжалигида яшовчи Маъмур ҳожи Мухторовдир. У киши яшаётган Қозоқхўжа қишлоғида мактаб биносининг пойдевори қурилиб, 5-6 йилдан буён иш тўхтаётган эди. Қишлоқ болаларининг ёғин-сочинли кунларда тўрт-беш чақирим нарига мактабга қатнаб қийналаётганлигини кўрган К.Хушвақтов бошчилигидаги ўқитувчилар ўзлари гишт қуйиб девор тиклашга киришди. Бироқ мактаб биноси фақат деворини тиклаш билан битиб қолмайди. Ана шундай танг вазиятда "Чорвадор" деҳқ-

БИЛИМНИ БОЛАЛАРГА ЯҚИНЛАШТИРГАН БОБО

он фермер хўжалиги раҳбари Маъмур ҳожи Мухторов қишлоқдошлари жонига ора кирди. Дастлаб пойдевор учун ўн минг дона пишиқ гишт олиб берди, сўнгра бинонинг пардозлаш ва жиҳозлаш ишларини ўз зиммасига олди.

Бу орада 1998 йилга қадар 20-мактабнинг филиали сифатида ишлаб турган 86 ўринли бошланғич мактаб биносини газлаштирди. 1999-2000 ўқув йилида Маъмур бобо қурган мактаб ўз бағрига 220 нафар болани олиб, иш бошлади.

М.Мухторовдан мактаб учун қанча маблағ сарфладингиз деб сўраганларга у киши "пулини сўраб нима қиласиз, шу ўғил-қизларимиз илмли, элга нафи тегадиган бўлсин", дейдилар.

Қолаверса, Маъмур бобо ўз хўжалигида етиштирган мевасабзавотлар ва сут маҳсулотлари билан ҳам мактабгача таълим муассасалари кичкинтойларини сийлаб келмоқда.

М.Мухторовнинг таълим учун қилган ғамхўрлиги, ибратли хизмати Самарқанд вилояти халқ таълими бошқармаси, "Маърифатпарварлар" жамияти вилоят бўлими томонидан эътиборга олинди, у кишини "Таълим фидойиси" кўкрак нишони билан тақдирладилар. Биз 71 ёшли саховатли отахон Маъмур ҳожи Мухторовга саломатлик тилаб, Сиз каби қалби дарё кишилар юртимизда кўпаяверсин деймиз.

Назokat ШЕРБОЕВА,
ўз мухбиримиз

ТАБРИК

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов Фарғона вилояти пахтакорлари ва барча меҳнаткашларига табрик йўллаб, уларнинг барчасини эришилган улкан марра — пахта тайёрлаш бўйича йиллик шартномавий режани муваффақиятли бажарганликлари билан самимий муборакбод этди.

ФАРМОН

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Р.С.Азимовни Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари — Макроиқтисодиёт ва статистика вазирини таъинлаш тўғрисида"ги ҳамда "М.Б.Нурмуро-

СЎНГГИ УЧ КУН ХАБАРЛАРИ

Чоршанба

Пайшанба

Жума

довни Ўзбекистон Республикаси Молия вазирини таъинлаш тўғрисида"ги Фармонлари чиқди.

ЯНГИ НАШР

Республика Маънавият ва маърифат Кенгаши Ўзбекистон Бадиий академияси билан ҳамкорлик-

да Ўзбекистон ҳукуматининг махсус қарори билан ушбу йилда нишонланаётган улуғ рссом Камолиддин Бехзод таваллудининг 545 йиллиги тўйига тўёна тарзида "Бехзод ва тамаддун" китобини нашрдан чиқарди.

ХАЙРЛИ ТАДБИР

Хоразм вилояти Таълим ва фан ходимлари касаба уюшма кўмитаси АҚШ тинчлик корпуси вакиллари билан ҳамкорликда 55 нафар аълочи ва фаол ўқувчилар учун Урганч Давлат университети санаторий-профилакторийси қошида махсус оромгоҳ ташкил этди, мазкур кўми-та томонидан хайрли тадбир учун 285 минг сўм маблағ ажратилди.

Р. АЛБЕКОВ олган сурат-лавҳаси.

Таълим.. Тараққиёти

эртани кун Замини

Халқ таълими вазирлигининг "Таълим тараққиёти" ахборотномасига обуна давом этмоқда. Ушбу ахборотнома орқали сиз янги йилда ҳам таълим тизимида амалга оширилаётган ислохотлар, бу ислохотлар жараёнини тартибга солувчи меъёрий ҳужжатлар, уларнинг ижроси бўйича мониторинг таҳлилларининг натижалари, илғор педагогик тажрибалар ҳамда чет мамлакатлар таълим тизимлари билан мунтазам танишиб боришингиз мумкин.

Нашр кўрсаткичи:
Якка обуначилар учун — 1056
Ташкилотлар учун — 1057.

БИЗ БИЛАН БЎЛИНГ, ЮНТАСИЗ

Обуна мавсуми. Таълим-тарбиянинг жонқуярлари эса ўз газеталари — "Маърифат"га обуна бўлмоқдалар. Таҳририятимиз ходимлари ҳам, ўз навбатида, ҳар бир муштарийнинг орзу-истакларини, мақсад ва интилишларини рўёбга чиқариш йўлида баҳоли қудрат ҳаракатда бўлаверади.

Шу ўринда бир мулоҳаза. Айни кунгача Наманган, Самарқанд, Қашқадарё, Фарғона вилоятлари ҳамда Тошкент шаҳрида минглаб муштарийлар "Маърифат"га 2001 йил учун обуна бўлгани ҳолда, айрим вилоятларда бу иш қизғин паллага кириб улгурмаган кўринади. Шундай бўлса-да, ҳали вақт бор. "Маърифат"га обуна бўлинг! Дунёдан бохабар бўласиз. Энг долзарб масалалар ечимидан баҳраманд бўласиз. Қисқаси, ютасиз!

Танишинг: Ўзбекистон Республикаси Президенти Давлат стипендияларининг 2000-2001 ўқув йили совриндорлари
3-бет

Бир оғиз
ширин сўз
5-бет

Гинго билоба
ҳақида
13-бет

Биз Самарқанд Давлат университети қошида ташкил этилган ўрта махсус, касб-хунар таълими ўқитувчилари малакасини ошириш марказида ўз малакасини оширдик. Бу ерда бизга университетнинг етакчи профессорлари ва малакали ўқитувчилари дарс беришди. Айниқса, "Физика фанини академик лицей ва касб-хунар коллежларида ўқитишнинг

ФИЗИКА ЎҚИТУВЧИЛАРИНИ БИРЛАШТИРДИ

ҳозирги муаммолари" курсидан дарс берган физика-математика фанлари доктори, профессор Облокул Кувондиқовнинг маърузалари ўта сермазмун ва қизиқарли бўлди. Бу физика илмини ўта чуқур билувчи олимнинг ҳар бир маърузасида ушбу фаннинг ҳозирги ҳолати, унинг турмушда қўлланилиши

ҳақида маълумотлар, хуллас, XXI асрда физика таълимининг концепцияси қандай

Malaka oshirish

бўлиши ҳақида, ҳатто физика бўйича яқинда Нобель мукофотида сазовор бўлган академик Жорж Альферовнинг

фаолияти тўғрисида, хорижда ва мамлакатимизда физика фанига оид йирик-йирик анжуманларда муҳокама қилинаётган масалалар ҳақида мароқли суҳбатлар бўлди. Шунингдек, О.Кувондиқов академик лицей ва касб-хунар коллежларида физикани ўқитишнинг асосий методик томонларини чуқур

ёритиб, ушбу турдаги таълим муассасаларида махсус физика хоналари ҳамда замонавий лабораторияларни жиҳозлаш бўйича ҳам маслаҳатлар бердилар. Бундан ташқари, физикани ўқитишда энг замонавий педагогик технологиялар ва энг янги ахборот тизимларидан фойдаланиш бўйича ҳам тавсиялар ҳамда маслаҳатлар олдик.

М.САИДОВА, Т.КОДИРОВ,
курс тингловчилари

Навоий вилоятида ёшларни касб-хунарга йўналтириш бўйича амалга оширилаётган ишлар аҳамиятга моликдир. Ана шу эзгу мақсадлар шиори остида бутунги кунда Нурота шаҳрида 750 ўринли педагогика йўналишидаги касб-хунар коллежи ўқув биносининг қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилаётир.

ҚУРИЛИШДА ИШЛАР ҚИЗГИН

Мазкур коллежда қурилиш ишларини олиб бориш тендер асосида "Навоий Деҳқон" қурилиш-ҳиссадорлик жамияти қурувчиларига топширилган бўлиб, у объектнинг бош пудратчиси ҳисобланади. Шунингдек, қурилишда 6-механизациялашган кўчма колонна, "Амир Темури" ҳамда "Рус-там" каби, жами 13 тадан ортиқ қурилиш ташкилотлари пудратчилари иштирок этишмоқда. Айни чоғда мазкур объектда қурилиш-монтажлаш ишлари икки сменада ташкил қилиниб, унда 650-700 нафардан зиёд қурувчилар астойдил меҳнат қилишмоқда.

Ўткир ПЎЛАТ

ТЕЗ, ОСОН ВА САМАРАЛИ

Бухоро вилояти ўрта махсус, касб-хунар таълими бошқармаси тасарруфидаги 43 та ўқув юрти қарийб 6 ойдан бери электрон почта воситасида жаҳон "Интернет" тармоғидан фойдаланмоқда. Шу тариқа ўқув юртларида барча компьютерлар замонавий модемлар орқали дунё ахборот кенглигига бемалол чиқаётир. Бу бекиёс воситани таълим жараёнида қўллаш имкониятини яратиш учун бошқарма 1 миллион 400 минг сўм миқдорда маблағ сарфлади. Мазкур маблағнинг 800 минг сўмдан ортиғи тизим ўқувчиларининг ишлаб чиқариш фаолиятдан тушган даромадлар ҳисобидан бўлиб, бу бюджетдан катта миқдорда маблағни иқтисод қилиш имконини берди.

Айни пайтда тизимда дарслик, қўлланма ва конспектларнинг электрон кутубхонасини яратиш бўйича кенг кўламда амалий ишлар олиб борилмоқда. Оператор Олим Шарипов бир гуруҳ дастурчилар билан ҳамкорликда

касб-хунар таълимига доир дарсликлар, маърузалар конспектлари матнини "ЭХМ тили"га кўчиришди. Бу академик лицей, касб-хунар коллежлари ва бошқа ўқув юртлари ўқитувчи, муҳандис-педагоглари ўз иш жойларида туриб, мазкур китоблар матнини компьютерлари мониторингидан ўқишлари, зарурият туғилганда ундан нусха кўчиришлари имконини бермоқда. Электрон кутубхонадан ўқувчиларнинг бемалол фойдаланишлари учун ҳам барча шарт-шароитлар яратилган. Бу ўзига хос бой манба, дарслик ва дастурлар нисбатан тақчил бўлган ҳозирги шароитда, муаммонинг энг қулай ва самарали ечимидир. Келгусида бошқарманинг электрон кутубхонасини жаҳон касб-хунар таълими тизимидаги дарслик ва қўлланмалар, тармоқ адабиётлари билан бойитишга қаратилган амалий ишлар олиб борилаёпти.

Ж.ИСМОИЛОВ,
"Маърифат" муҳбири

Тошкент юридик коллежида прокуратура ходимлари билан учрашув бўлиб ўтди.

Унда Тошкент шаҳар прокуратурасининг прокурори К.Синдаров маъруза қилиб, ёшларга диний экстремизм ва терроризм ҳақида тушунча берди. Маърузачи айрим ёшларимизнинг ваҳобийлик оқими, диний

ПРОКУРОРЛАР МУЛОҚОТИ

экстремизм нима эканлигини англаб етмай, бу йўлга кириб қолганликлари хусусида сўз юритди. Акмал Икромов тумани прокурорининг ўринбосари Х.Эгамбердиев ўз маърузасида диний экстремизм ва терроризмга қарши кураш қандай олиб борилаётгани ҳақида гапирди.

Маърузалардан сўнг коллеж ўқувчилари ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олдилар.

Мархабо ИСМАНОВА,
коллеж руҳшуноси

ДАСТАЛАР ТАЙЁРЛАТ АҚИДА...

Меҳнат таълими дарсларида 5-6-синф ўқувчилари билан оддийдан мураккабга тамойилига асосланиб буюм дасталарини ясаш мақсадга мувофиқ. Ўқитувчи ўқувчиларга буюм, унинг дастасини ясаши олтидан ушбу дасталардан ҳар бирининг расмларига қараб тахминий ўлчамларини устахона ёзув тахтасида кўрсатади. Ҳар бир буюм шаклини тушунтириш борасида ўқувчиларга ушбу буюм шакллари ўлчамда математика, геометрия, тасвирий санъат дарсларига боғланишини уқтириб, иш бошлайди. Бу дарсда чакич, жува, ёйғич, ўқлов, тўқмоқ, қозон қопқоғини катта ўлчамда ясашнинг иложи бўлмаса, уларни кичик кўринишда тайёрласа ҳам бўлади. Мақсад — ўқувчиларда ишлаш иштиёқини шакллантириш.

Теша, болта, кетмон, ўроқ, белкурак, тўқмоқ, жува, ёйғич, ўқлов дасталари асосан тол, оқ қарагай, қайрағоч дарахтларидан тайёрланади. Чунки бу дарахтлар эгилювчандир. Дасталарни тайёрлашдан олдин ёғочнинг бутоғи йўғи танлаб олинади. Болта, тўқмоқ дасталари эса, асосан, ёғоч ёғочидан тайёрлана-

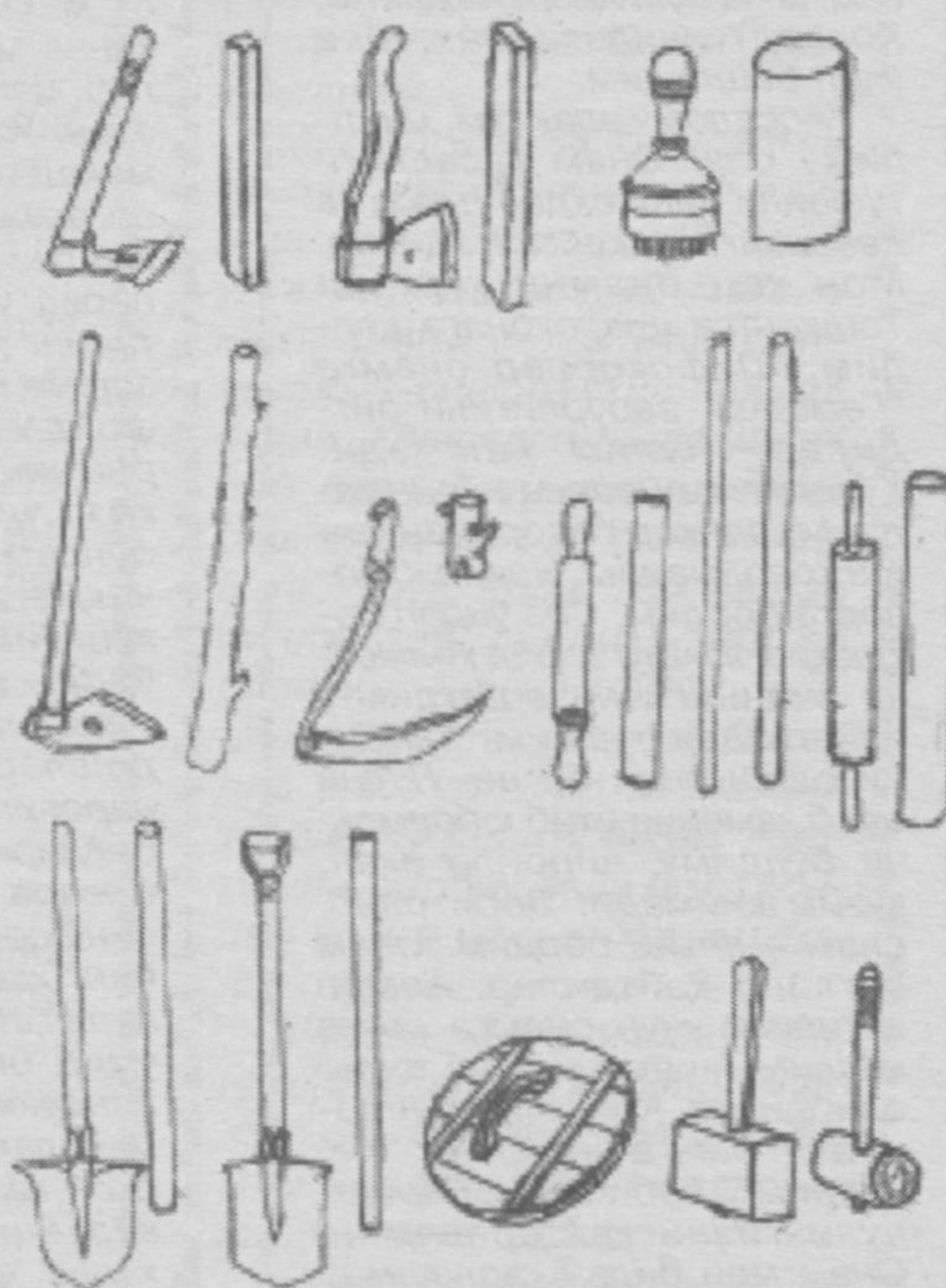
ди. Устоз ўқувчиларга ёғоч турларини кўргазма воситалари орқали кўрсатиб, ҳар бир буюм дастасининг аниқ ўлчамини, яъни унинг узунлиги, эни, қалинлигини айтиб, арра ёрдамида арралаб кўрсатади. Ранда билан рандалаш олтидан верстак (дастгоҳ)-ка ўрнатиб, тиғи ўткир ранда билан оҳиста рандалайди. Қўлга зирапчаси кирмаслиги учун кум қоғоз, жун ёрдамида ишқалаб силлиқ қилишни ўқувчиларга кўрсатади.

Теша, болта, ўроқ, белкуракларга, тўқмоқ тешигига тушадиган жойи рашпил ёрдамида аниқ ўлчаниб олинади. Пона, бурама миҳ ёрдамида, тўқмоқда эса елим билан маҳкамланади. Жува, ёйғич, ўқлов дасталари олдин қўлда "хомаки" рандаланиб, ўрта доираси аниқ чизиб олингандан сўнг, токарлик дастгоҳига ўрнатилади. Барча иш жараёни устоз назорати остида бўлиши керак. Даста диаметри камайиб кетмаслигини ўқитувчи назорат қилиб туради. У тайёр бўлгач, ботик, дўнг жойлари нов ускана ёрдамида силлиқланади.

Қозон қопқоғини ясашда ҳар ким ўз уйидаги қозонининг энини ўлчаб

келиб, ўшанга асосан тахталарни арралайди. Қозон қопқоғи тўртбурчак ҳолатида 20-30 мм. қалинликдаги тахтадан тайёрланади. Эни бўйига етарли қилиб верстакда икки томони рандаланади. Устига ўрта даста рейкасини ўрнатиб миҳланади. Икки томондаги чекка рейкалари миҳлангач, ўлчамга асосан циркуль ўртасига қўйилиб, доира чизилади. Туртма арра ёрдамида айлана нишаб қилиб арралангандан сўнг буюм тайёр ҳолатга келади. Қуйида ушбу дасталарнинг аниқ ўлчамлари кўрсатилмоқда:

Теша даста ёғочининг узунлиги 40 см, эни 40 мм, қалинлиги 40 мм.
Болта даста ёғочининг узунлиги 50 см, эни 70 мм, қалинлиги 45 мм.
Чакич ёғочининг узунлиги 13 см, эни 70 мм, қалинлиги 70 мм.
Кетмон, белкурак, паншаха, хаскаш дасталарининг узунлиги 120 см, эни 50 мм, қалинлиги 50 мм.
Ўроқ дастасининг узунлиги 11 см, эни 50 мм, қалинлиги 40 мм.
Ёйғич, жува ёғочининг узунлиги 40-

50 см, эни 60 мм, қалинлиги 60 мм.
Тўқмоқлар асосининг узунлиги 11 см, эни 90 мм, қалинлиги 70 мм.
Тўқмоқ дасталарининг узунлиги 40 см, эни 45 мм, қалинлиги 45 мм.

Тузувчи: Анвархон АҲМАД
қори ўғли,
олий тоифали меҳнат муаллими

Vaqt: talaba va ta'lim

Тошкент автомобил ва йўллар институти Ўзбекистон Республикаси ҳукуматининг 1971 йил 27 декабрдаги 607-қарорига биноан, республика Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 1972 йил 21 январдаги 27-буйруғи билан Тошкент Политехника институтининг автомобиль-йўллар факультети негизда ташкил қилинган.

Институт автомобил транспорти ва йўл хўжаликлари учун кадрлар тайёрлайди. Аини вақтда таълим **АВТОМОБИЛСОЗЛИК, АВТОТРАНСПОРТ, АВТОМОБИЛЬ ЙЎЛЛАРИ, ИҚТИСОДИЁТ** факультетлари негизда ташкил этилган.

Институт ректори, "Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби" Сарвар Қодиров билан уюштирилган суҳбатда мазкур даргоҳнинг бугуни ва келажак ҳақида сўз боради.

қондиришга хизмат қилмоқда. Шунингдек, 310 нафар илмий даража, катта ҳаётий тажрибага эга профессор-ўқитувчиларимиз фаолият кўрсатишмоқдаки, улар келажак бугундан бошланишини, бунинг учун билим ва имкониятлар ишга солинишини юракдан илғайдилар.

— Дарслик, ўқув-услубий қўлланмалар таъминоти ҳақида нима дея оласиз?

— Дарслик ва ўқув қўлланмаларисиз ҳар қандай илм даргоҳи эшаксиз қайиқдек бўлиб қоларди. Соҳа учун илмий манбалар бизга осмондан тушмайди. Ўтган давр ичида институтимиз олимлари томонидан 26 та дарслик, 88 та ўқув қўлланмалари ва 500 дан зиёд ўқув-услубий материаллар тайёрланди. Ҳамдўстлик мамлакатлари йирик олимларининг 4 та дарслик ва ўқув қўлланмалари дав-

КЕЛЖАК БУТУНДАЖ БОШЛАДАН

— Автомобилсозлик бутун дунёда жадаллаб кетди. Жумладан, Ўзбекистонда ҳам бу соҳага дадиллик билан қўл урилди. "ЎзДЭУ авто" ва "Самкочавто" заводларининг ишга туширилиши катта ютуғимиз эканлигини бутун дунё кўрди, тан олди. Автомобилсозлик соҳасининг янада ривожланишига институт жамоаси қандай ҳисса қўшиши мумкин, деб ўйлайсиз?

— Тўғри таъкидладингиз. "Нексия", "Тико", "Дамас" автомашиналари Ўзбекистонда ишлаб чиқарилаётганидан кўз қувонади. Бундан 9 йил аввал ўзбек автомобиллари ишлаб чиқарилишини ёки унинг жаҳон бозорига чиқишини тасаввур ҳам қилолмасдик.

Автомобил транспорти жуда серқирра, серқўлам соҳа. Институтимиз тарихида илмий-техник муаммоларга ечим топишга уринаётган даргоҳ ҳисобланади. Ўтган давр мобайнидаги бутун илмий-тадқиқот ишлари "Республика автомобиль йўл комплексини ривожлантириш ва унинг самарали амал қилиши" муаммоларига бағишланган. Булар 6 та устувор йўналишларни ўз ичига олади. Яъни автомобилсозлик ва автосервисни ривожлантириш, транспорт ва йўл хўжалигида энергетика ҳамда экология, транспорт коммуникацияларини қуриш

ва улардан фойдаланиш, автомобилларда юк ташишнинг ҳозирги замон технологияси ва ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш, автомобиль-йўл комплексини бозор муносабатларига ўтказиш, ниҳоят, олий мактаб муаммолари.

Шуни ҳам таъкидлаш керакки, ТАЙИ олимлари Фан ва техника Давлат Қўмитасининг 14 та давлат илмий-техника дастури ижросида қатнашади.

— "Кадрлар тайёрлаш миллий дастури"нинг ижросини таъминлаш қай даражада ҳал этилмоқда?

— Ҳар бир соҳага, хусусан автомобилсозлик тармоғига ҳам пухта билимга эга, зукко, тадбиркор мутахассислар керак. Институтда миллий дастур талабларидан келиб чиққан ҳолда, таълим бакалаврият ва магистратура босқичларида ташкил этилган. Жорий йилда ўрта йўналиш бўйича 800 нафар талаба қабул қилинди. Жами 3200 нафар йигит-қизлар таҳсил олашаётир. Уларнинг 162 нафари ўз илмий салоҳиятини намоён этишга бел боғлаган магистрантлардир.

Табиийки, илм олмоқ, эгалламоқ учун шарт-шароит талаб қилинади. Заҳираси 365 минг нусхани ташкил этган кутубхона, "Интернет", электрон почта, аудитория, кафедра, ётоқхоналар талабалар эҳтиёжини

лат тилига таржима қилинди.

— Замон доимий тараққиётда. Биринчи ўзбек энгил автомобилни яратиш устида иш олиб бораётган экансизлар?

— Орзуга айб йўк, дейдилар. Ўзбек автомобилнинг яратилиши анчадан бери тинчимизни ўғирлаган эди. Дастлаб, бунинг уддасидан чиқармиканмиз, деган иккилик ҳам бор эди.

Ниҳоят, узок йиллик изланишлар махсули — биринчи ўзбек энгил автомобили лойиҳаси яратилди. У барча қулайликларга эга бўлиб, "Сано" деб номланади. Ҳозир ихчам кўринишга эга бу автомобилни йиғиш тараддудидамиз. Бундан ташқари, фермерлар учун мўлжалланган "УАЗ — фермер" автомобили ҳам яратилдики, у ишлаб чиқаришни ривожлантиришда қўл келади. 100 км масофага 8 литр дизель ёқилгиси сарфлайдиган бу транспорт воситаси 1,5 тонна юкни ташиш қувватига эга.

Реал ишлардан ташқари, маънавий-маърифий масалалар ҳам ўз вақтида амалга ошириляпти. Ўйлайманки, ҳар бир олий ўқув даргоҳининг истиқболи унинг ўтмиши ва бугундан бошланади. Демак, институтимиз жамоасининг барча саъй-ҳаракатлари ёрқин келажакка қаратилган.

Anjuman

муаммолари"га бағишланган, 148 та маъруза тингланган эди.

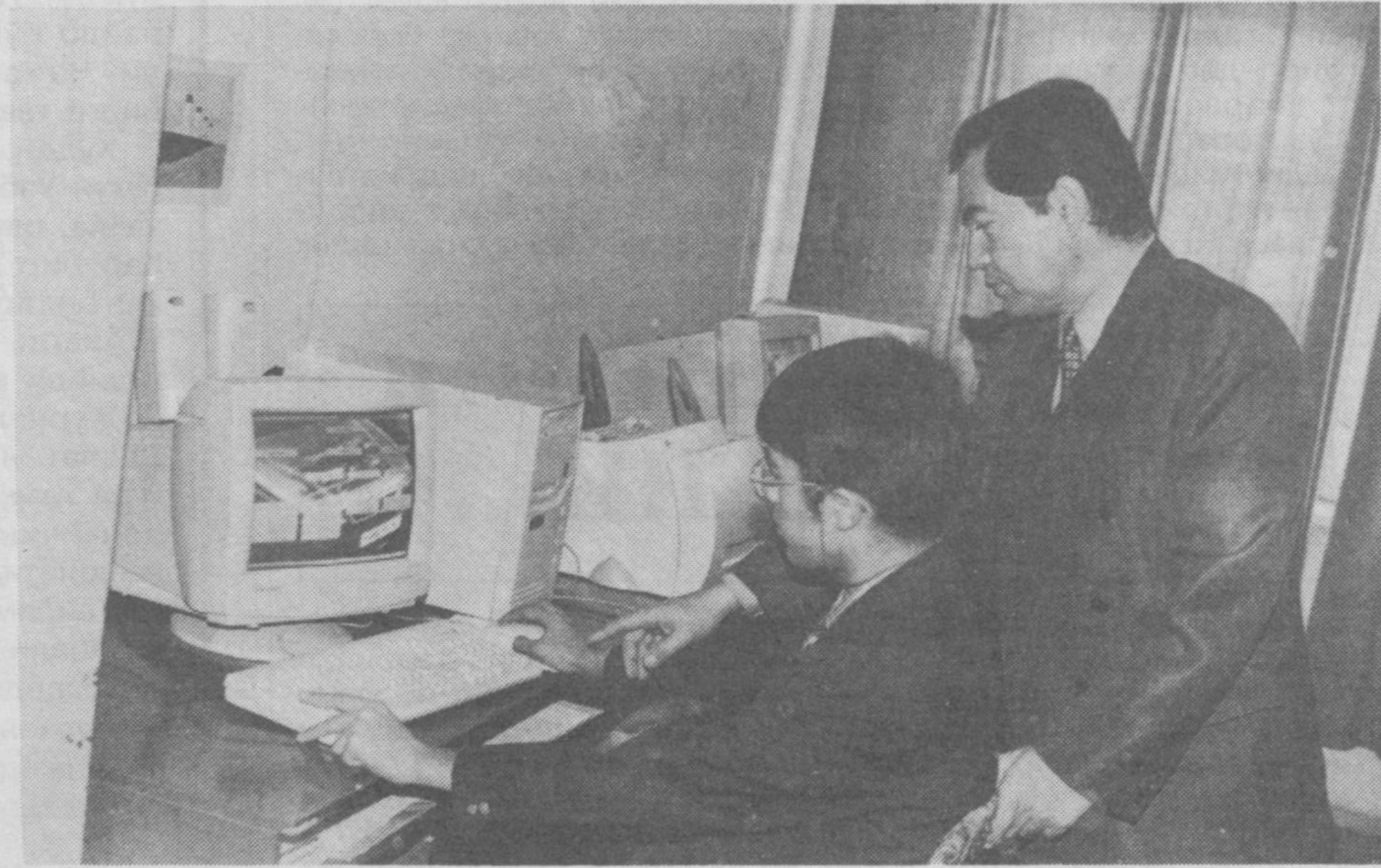
Бу галги катта йиғин ҳам йирик масалаларни қамраб олганлиги билан характерланади. Институтимиз Марказий Осиё минтақасининг базавий илмий маркази дея тан олинган. Бу эса унинг илмий-техника салоҳиятини янада ривожлантиришга, халқаро дастурлар бўйича ишларни фаоллаштиришга ёрдам беради.

Грузия, Қирғизистон, Тожикистон, Россия, Туркменистондан келган делегация вакиллари автомобилсозлик соҳасидаги ҳозирги муаммоларни муҳокама қилишди.

Акмал МУҲИДДИНОВ,
илмий ишлар бўйича
ректор муовини
вазифасини бажарувчи

Суратларда: институт ҳаётидан лавҳалар.

Бурҳон РИЗОҚУЛОВ олган суратлар.

Институтимизда 1995 йилдан бошлаб иқтидорли талабаларни алоҳида гуруҳларда ўқитиш йўлга қўйилди. Уларнинг асосий қисми магистратурада ўқишмоқда. Ўйлаймизки, грант асосида ўқиётган магистрларимиз 2001 йилда профессор-ўқитувчилар сафига келиб қўшилади ва махсус кафедраларда рақобат пайдо бўлади.

Институтда иқтидорли талабалар билан ишлаш комплекс дастури ишлаб чиқилган бўлиб, унга мувофиқ 1-курсга кирган тала-

ИҚТИДОРЛИ ТАЛАБАЛАР МАРКАЗИ

балар орасидан математика ва чет тилларини чуқур ўзлаштирган ҳамда интеллектини намоён қилган йигит-қизлар танлаб олинади. Ҳозирда улар 180 нафар. Бундай талабалар учун алоҳида гуруҳлар ташкил қилинган.

Маърузалар, асосан муаммоли мавзулар энг тажрибали профессор-ўқитувчилар, шу жумладан чет тилида дарс бера оладиган мутахассислар томонидан ўқилади. Ўқув дастуридан қолган мавзуларни талабалар кутубхонада

улар учун ажратилган алоҳида хоналарда мустақил ўрғаниб, дарс пайтида семинар тарихида маърузалар қилишади. Бундай ўқитиш усули профессор-ўқитувчини ҳам, талабани ҳам доимо изланишга, ўз устида кўпроқ ишлашга ундайди. Уларга бундай шароитни яратиш бериш, моддий рағбатлантириш мақсадида, ўқитувчиларнинг ойлик маошларига, талабалар томонидан сўров асосида берилган баҳога қараб рейтинг асосида устама ҳақ бел-

гиланади. Уларнинг ўқув юк-ламалари 30 фоизга камайтирилади. Талабаларга эса 1,5 баравар миқдорида кўп стипендия берилади, шу жумладан тармоқ корхоналари ҳисобидан ҳам махсус стипендиялар тайинланади.

1999 йил август ойида институтда "Ўзавтосаноат" давлат уюшмаси бошлиқлари билан учрашув ўтказилиб, унда 1998-1999 ўқув йилида институтни тугаллаган биринчи иқтидорли бака-

лаврларга диплом топширилди.

Институтда ташкил қилинган иқтидорли талабаларни танлаб олиш ва ўқитиш тизими келажакда Ўзбекистон халқ хўжалигини етук кадрлар билан таъминлашга муносиб ҳисса қўшади.

Мадамин ОРИФЖОНОВ,
иқтидорли талабалар ва
магистратура билан ишлаш
маркази раҳбари

Саҳифани Хулқар
ТҶИМАНОВА тайёрлади

“Уйимиз совуқ эди. Ҳали “дом” иситила бошламаганди. Кичик ўғлим эса дераза ойнасига бўёқлари билан қип-қизил куёшнинг расмини чизибди”.

Нимагадир Т.Адашбоевнинг “Жўнатаман куёшни” шеъри эсимга тушди. “Жўнатаман куёшни, мен келгуси хатимда”, деб яқунланган шеърда Турсунбой аканинг ижодига хос бўлган психологизмлар ва миллий руҳ бўртиб кўринади. Болалар ёзувчисининг маҳорати — бу фақатгина дунёни болалар кўзи билан кўриш ва идрок этишигина эмас, балки бу идрокни кенг ўқувчилар оmmasига ана шу тарзда намоён қилишдир.

Турсунбой Адашбоевнинг шеърлари ҳаётий ҳақиқатдан узоқ бўлган мадҳиябозликдан холи, самимийдир. Шеърлари болаларга хос бўлган фикрий тарқоқлик, кашфиёт бўла оладиган оддийликдан иборат бўлиб, беғуборлик ҳисси билан йўғрилгани учун ҳам уларни ўқиган кишида яхши таассурот қолдиради. Юқорида айтганимиз, шоир шеърларидаги миллий колорит ёрқин образлилик ва тезкор ритм билан бирлашгандан сўнг, айниқса, бадиий баркамоллашади.

**Дов-дарахтни боғбонлар
Соч-соқолин қийишди,
Биз оқлаган дарахтлар
Оппоқ пайпоқ кийишди.**

Кўриб турибмизки, шоирнинг мусаавирлик санъати ҳаракатчандир. Расмлар ҳар қаторда алмашиб турибди. Бу хусусият унинг деярли ҳамма шеърларига хос. Шоир шеърларининг бу хусусияти уни бошқа болалар шоирларидан ажратиб туради. У миллий саҳнадан йироқ бўлган нарсаларни ҳам миллий

колоритга уйғунлаштириб юборишга шундай маҳорат билан эришадики, тасвирнинг табиийлиги ҳеч кимда шубҳа қолдирмайди. Масалан:

**Оқ ятакли қайинлар
Тақди яна зарбалдоқ,
ёки**

**Сугур арча остида
Турар тасбеҳ ўгириб.**

Турсунбой Адашбоев шеърларида ҳозирги замонда унутилиб бораётган миллий ўйинлар ҳам эслатилади:

**Ошқовоқ қирса
ойим**

**Мен - чи
гирдика-
палак,
Эс -
дан чи-
қиб оқ
чурмак,
Уну-
тилар
сопа-
лак.**

Унинг ижодига хос бўлган энг асосий хусусиятлардан яна бири шуки, шоир ўз шеърларида метафора ва ўхшатишларни ишлатар экан, буларни болаларга хос қилиб ифодалаш зарурлигини у бир дақиқа ҳам эсидан чиқармайди. Шунинг учун ҳам унда болаларча тасаввурга, болаларда бу шеърнинг тезроқ эса қолиши учун замин яратади.

**Бойчечаклар ниш уриб
То тургунча ўрнидан,
Баҳор қишни тарновга
Осиб кўйди бурнидан.**

(“Сумалак”)

Чақмоқ кўкда ёнғоқ чақди.

Darsligingizga qo'shimcha

(“Баҳор келгач”)

Шоир назмий турли-туманликни куйлар экан, шу билан бирга ўз лирик қахрамонининг табиийлиги ҳақида ҳам унутмайди. Шеър қайси шаклда ёзилмасин (у диалогми ё монологми), бу табиийлик ҳар бир шеърнинг самимийлигини таъминлайди. Шеърнинг ҳар мисраси кутилмаган воқеалар баёни билан бошланади.

Турсунбой Адашбоев шеърий тўпламлари орасида энг таъсирчанларидан бири иккинчи жаҳон уруши йилларида кечган болагини хотирлаб ёзган шеърларидир. Улар орасида, айниқса,

“Сохта бузоқча” шеърда гаминлик ва фожеа гўё бир-бирини тўлдиргандек. Зўрга кунини кўраётган оиладаги шодлик, бузоқчанинг туғилиб, сугта ёлчиши ва унинг ўлими шодликлар ниҳоясидек туюлган пайт... Бу оғир дардни тоға енгиллаштирамоқчи бўлади. Ва бузоқнинг терисига сомон тикиб, унинг жонсиз шаклини ясайди. Она сигир эса ўз фарзандининг аҳволини кўриб, суддан қолади. Бу — урушга тавқилаънат, оналиқни улуглаш, ҳайвондаги туйғу ва инсонлардаги ҳиссизликнинг, гарчи шароит тақозоси бўлса ҳам, бир кўринишидир.

Шоирнинг муаммоли шеърларидан

бири “Армонкўл”дир. Битта ҳарфнинг ўзгариши Дармонкўлни Армонкўлга айлантиради, битта аҳмоқона буйруқ табиатдаги фожеани ясайди.

«Дунёни болаларга берайлик» деганда шоир минг бор ҳақ эди. Уларнинг беғубор нигоҳи биз катталарнинг ишини тўғри баҳолайди. Ўз дунёсини болаликнинг беғубор оламига бахшида қилган шоир акангизнинг куйидаги китоблари шулар жумласидандир: “Сичқоннинг орзуси”, “Совға”, “Оқбура тўлқинлари”, “Арслонбоб шаршараси”, “Олатоғ ва лолатоғ”, “Жўнатаман кўёшни”, “Бўталоқ ва сирли қовоқ”, “Хуштак чалиб турасиз”.

Бундан ташқари, у буюк қирғиз эпоси “Манас”нинг ўсмирларга бағишланган проза вариантини ўзбек тилига таржима қилган. Шунингдек, шоир Корней Чуковский ва бир қатор қирғиз халқ шоирларининг, ёзувчи Чингиз Айтматов асарларининг таржимони. Пародиялар уста-си.

“Болалар адабиётининг фидойиси” деган таъриф Ўзбекистоннинг барча болалар ёзувчиларига ва айниқса, Турсунбой акага тегишли. У ўзбек болалар адабиётига кўшилган ҳар бир ҳиссадан қувонадиган, камчилигидан кўп қайғурадиган, болалар адабиётига кириб келаётганларга энг биринчи илиқ сўзни айтиб қўллаб-қувватлашга шошиладиган инсондир.

**Кавсар ТУРДИЕВА,
ТошПМИ ўзбек тили
кафедраси мудири,
филология фанлари номзоди**

Tursunboy ADASHBOYEV

HUSHTAK CHALIB TURASIZ

Hayvon zoti turfa fe'l,
Odati, yo'rig'i bor.
Tabiatday rang-barang.
Chipori, to'rig'i bor.
Ot minganda azaldan
Tizgin siltab “chuh” derlar.
Ko'kka qarab sapchisa,
Uchqur ekan “o'h” derlar.
Xurjun ortgach, eshakka
“Xix”lab yo'lga solasiz.
Qashshangu tixir bo'lsa
Xalacho'pni olasiz...
Tuya zotin aslida,
Cho'ktirasiz “chix-chix” lab.
Keyin qanor, qoplarni,
Tang'iysiz unga yuklab.
Hayvonlarning ichida
Qo'tos biroz dag'alroq,
Uzangini niqtagach
“Ih-ih” deysiz dag'alroq.
Cho'qqi soqol echkini,
Qo'riqlaymiz “chek-chek”
deb.
Qo'y-qo'zini chorlaymiz.
Pechak tutib, “meh-meh”
deb.
Mushuk oshsa haddidan
Haydaymiz uni “pisht”lab.
Tovuqlarni “tu-tu”lab,
Ekin titsa “kisht-kisht” lab.
Buzoqcha bir maromda,

Yalqovlanib “mo'o”raydi.
Ona govnish “bo'-bo”lab,
Hol-ahvolin so'raydi.
Qo'msab qolsa oyisin
Qo'zi nozik “baa”laydi.
Quyruq'ini silkitib,
Uloq sho'xchan “ma” raydi.
Uyur boshi ayg'irlar,
O'zligini anglatib.
Kishnar “ahang-ahang”lab,
Tog'larni jaranglatib.
Tulpor tilin bilmoqlik
Sinchi'lardan qolganda.
Hushtak chalgin otingni
Sug'organi borganda...
Burgut “chiykut-chixo”lab,
Yo'rig'ingga ko'nadi.
Kaptarni “beh-beh”lasang
Kifting uzra qo'nadi,
Tomorqada bir kurka,
Kibor-la lapanglaydi,
Uning “g'ul-g'ul” deganin
Makiyoni anglaydi.
Ovchi yoygach jeli'ni,
Erinmaydi, shoshmaydi.
Churkirakda mastakka
Taqlid qila boshlaydi.
“Bit-biliq” ohangidan
Dala-dashtlar yashnaydi,
Nog'orasiz laylakdan,
Kakliklar qolishmaydi.
“Kak-ri-ka-kak” qo'shig'in
Bulbulga alishmaydi.
Chumolidan - filgacha,
Jonzotda hikmat katta.
Imkon bo'lsa, ularning
Fe'lin bilgin albatta.

BOLALIKDAN BIR LAVHA

Bahor kelib, qushlar chiqib,
“Ilik uzildi” mahal.
Go'ja tansiq, atala-ku
Oshdek “suzilgan” mahal.

Qattol urush oqibati,
Hali shashtdan tushmagan.
Omborlar ham qatron bo'lib,
Sichqon hassa ushlagan.

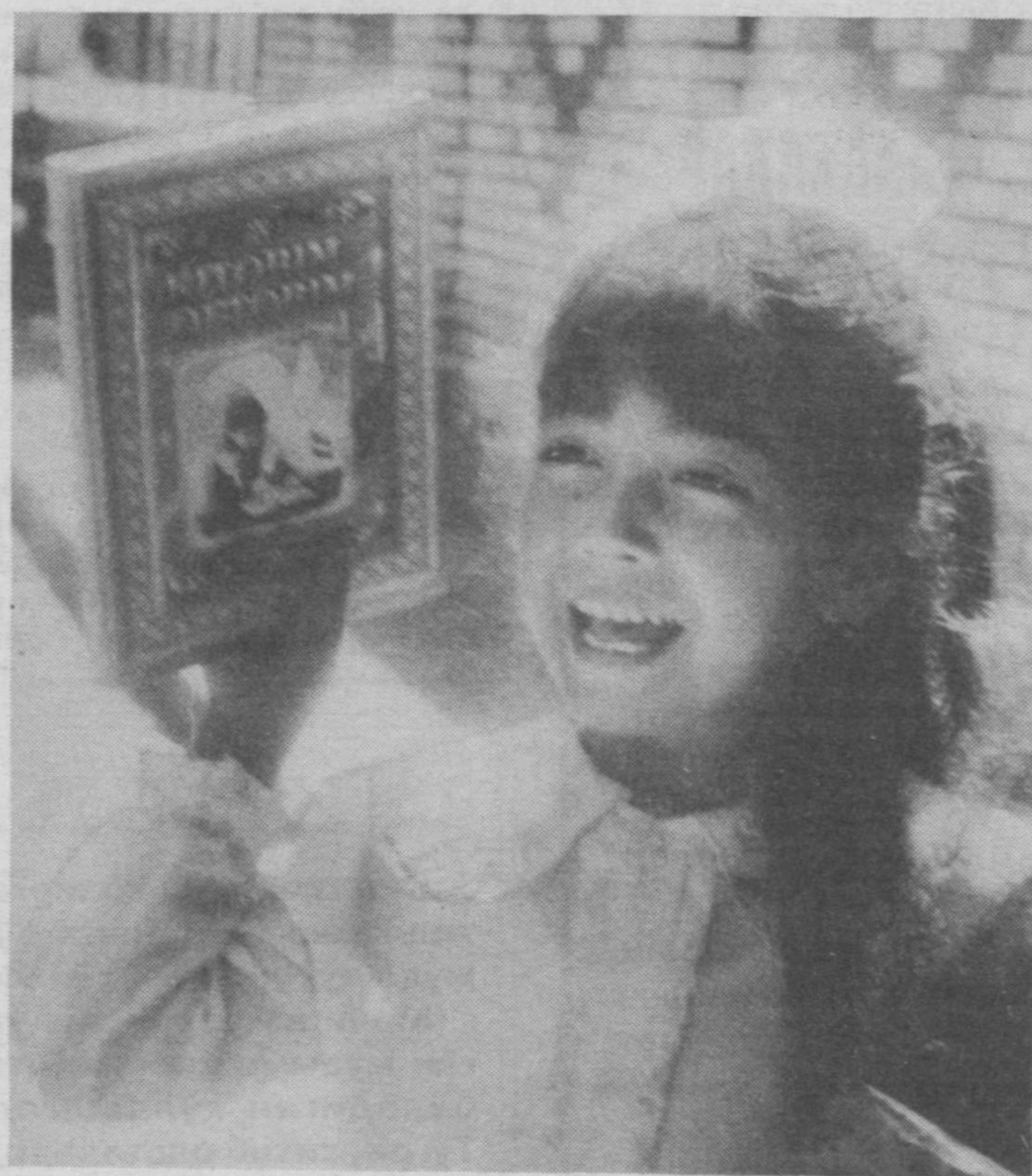
Qo'shchilarga non yopardi,
Onam suli unidan.
Noliy desa osmon yiroq,
Nochor, g'arib kunidan.

Suli asli otning yemi,
Ishlatilmas bo'lakka.
Onam unni bir necha bor,
O'tkazadi elakdan.

Chunki qipiq, tegirmonda,
Ketmas edi yanchilib.
Supra uzra mitti xanjar,
Tushar tikka sanchilib.

Charsillaydi shuvoq o'tfn,
Tandirga o't qalayman.
Olovdayin lov-lov yonib,
Taqdirdan o'pkalayman.

Tuman tog'am to'qochlarni,
Qo'shchilarga oborar.
Qiltiriqdan saqlasin, deb,
Onajonim yolborar.

Bir haftaga oltita non,
Qoldirishar ulushni.
Yig'lay desam nomus kuchli,
Vahti emas kulishni.

Xo'rlik esa zardobdayin,
Zimdan sizib boradi.
Suli nonning qipiqdari
Tig'day chizib boradi.

Nabiramning non tanlashi,
Malol kelgach,
so'nggi dam.
Bolalikdan ushbu lavha,
O'tdi ko'zim o'ngidan...

¹ Sinchi - otlarning fe'l-atvorini bilguvchi.

² Jeli - bedana ushlaydigan to'r.

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирилик ва Оролни қутқариш халқаро жамғармаси GEF Агентлиги Ўзбекистон миллий ишчи гуруҳи ҳамкорлигида ташкил этилган “Мен—Отам—Бобом (Мен—Онам—Момом)—сувнинг аҳамияти ҳақида”, деб номланган танловнинг мактаб, туман, вилоят босқичлари тугалланиб, ҳозирда сўнгги — республика босқичи якунлаш арафасида. Танловга келган 42 нафар ўқувчиларнинг иншолари билан танишар эканмиз, олдимизга кўйган мақсадимизга бир қадар эришганимизга амин бўлдик. Болалардаги изланув-

чанлик, ижодкорлик ва мустақил фикрини тиниқ ифода этиш каби хислатлар ҳамда катталаримизнинг ушбу хайрли ишга бағжонидил хайрихоҳлиги му-

ўқувчи иншо ёзиш баробарида бобоси, момоси, отаси ёки онасидан эшитганларидан ўзига хос хулосалар чиқаради, уларни бугунги кун нуқтаи наза-

лик, масъулият ҳал этувчи куч эканлигига бориб тақалаверади. Мақсад ҳам шу эди. Улар қалбидан бугун жой олган ана шу жавобгарлик ҳисси эртага мил-

Tanlov

келажак олдидаги масъулият ҳам эканлиги англанади.

Р.С. Танлов якунлангач, газетамизда иншоларни эълон қилиб борамиз. Кези келганда яна бир хулосага ўқитувчилар эътиборини қаратмоқчимиз: Танловнинг сўнгги босқичида иштирок этаётган 42 та иншонинг 37 таси қиз болалар, бор-йўғи 5 таси ўғил болалар томонидан ёзилган...

А.РАҲИМОВ,
танлов ҳакамлар
хайъати
раиси ўринбосари.

КАТТАЛАРНИНГ КИЧИКЛАРГА
СУВ ҲАҚИДА АЙТГАНЛАРИ

ёхуд улардан ўқувчилар қандай хулоса чиқаришмоқда?

жассамлашиб, кўз олдимизда ажойиб бир манзарани гавдалантиради. Бу манзара узра шундайин бир ришта тортилганки, у — ўтмишни бугунга, авлодни-авлодга боғлайди.

ри билан таҳлилга тортади. Энг муҳими, уларнинг барчасидаги якуний фикр, тўхтаб бир нуқтага, яъни сув муаммосидек энг глобал муаммони ечишда ялпи шахсий сафарбар-

лионлаб тенгдошларига “юқиши”, натижада сувга оддийгина суюклик сифатида эмас, балки табиат томирларидан оқайган ҳаёт манбаи, дея қараш шаклланади. Сувни асраш

Ўзбекистон—Япония ҳамкорлик алоқаларида таълим соҳаси муҳим аҳамият касб этмоқда. Яқинда Ўзбекистон Миллий университетида бўлиб ўтган тадбир буни яна бир карра тасдиқлади. Унда университетнинг 20 нафар иқтидорли талабалари Япониянинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси ва Сумитамо корпорацияси томонидан таъсис этилган мукофот билан тақдирландилар. Аслида бу хайрли иш беш йил илгари бошланган бўлиб, Осиёдаги 17

ТАЛАБАЛАР
ТАҚДИРЛАНДИ

мамлакатнинг 35 та университетларида ўтказиб келинмоқда. Юртимизда эса шу кунгача, яъни уч йил ичида 55 талаба Япониянинг энг йирик учта корпорацияларидан бири бўлмиш Сумитамо корпорацияси мукофотига сазовор бўлди.

Корпорация вакили жаноб Сугиямо Ўзбекистоннинг ҳар бир иқтидорли ёшларига ажратилган 134 минг сўм ва фахрий ёрлиқларни ўз эгаларига топширар экан, ўқишларига муваффақиятлар тилаб, мазкур тадбир бундан кейин ҳам давом этишини билдириб ўтди.

Баходирхон ЭЛИБОЕВ,
“Маърифат” мухбири.

Мактабимизда водопровод жўмрагига гармдори суртиш “урф” бўлди. Бу “ташаббус”ни юқори синф ўқувчилари бошлади. Бундай олиб қараганда бу тарбиясизлик. Лекин, қарангки, бунинг соғлиғимизни асрашда фойдаси бор экан. Қандай, дейсизми? Эши-

“АЧЧИҚ” ҲАЗИЛ –ШИРИН ҲОСИЛА

тинг! Ҳеч кимга сир эмаски, кўп касалликлар қайнамаган сувни ичишдан келиб чиқади. Бу ҳақда шифокорлар, ота-она-

лар қайта-қайта гапиришади. Лекин биз болалигимизга бориб, барибир водопроводдан сув ичаверамиз. Ўйлаб кўринг-а,

гармдори сурилган жўмрақдан ким сув ичади? Шўхлик, қитмирлик “маҳсулоти” бўлган ушбу гармдори “ҳазили” соғлиғимизни асрашда қўл келади бундай.

Моҳира ЮЛДАШЕВА,
Юнусобод туманидаги
274-мактабнинг
9-“Б” синф ўқувчиси.

Bunga nima deysiz?

ШАҲИДЛАР ЭДТА ОЛИНДИ

Камалиддин Бехзод номидаги Рассомлик ва дизайн миллий институтида бўлиб ўтган учрашув ўзининг қизиқарлилиги ва таассуротларга бойлиги билан талаба ва устозларда катта қизиқиш уйғотди. Шаҳидлар хотирасига бағишланган учрашувга ушбу хайрия жамғармари, адабиётшунос олим, профессор Наим Каримов, филология фанлари доктори, профессор Собир Мирвалиев, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Холида Аҳророва, санъатшунослик фанлари номзоди Сирожиiddин Аҳмедов, Шерали Турдиевлар тақдирландилар.

Учрашувни институт ректори, Ўзбекистон Бадий академияси академиги Саъдулла Абдуллаев очиб, бир вақтлар халқ душмани дея

қатағонга учраган, миллатимиз фахри бўлмиш буюк боболаримиз хотирасини доимо ёдга олиш, улар ҳақидаги тасаввуримизни янада бойитиш ва бизлар кимларнинг авлоди эканлиғимизни ҳис этиб яшаш лозимлиги ҳақида гапирди. Сўнгга учрашувга тақдир этилган олимлар қатағон қилинган буюк шахслар ҳаёти ҳақида гапириб бердилар.

Келажакдаги ўйлаб, ёниб яшаётган ҳар бир талаба учун бундай мулоқотлар олам-олам тасаввур бериб, уларнинг Ватанимиз ўтмишига бўлган ҳурмат-эътиборини оширади. Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, бўлғуси рассомлар учун бундай унутилмас учрашувларнинг ўтказилиши уларга бой мавзуларни ҳам беради.

Умида ЙЎЛДОШАЛИ қизи,
талаба.

Xotira

ШОИР ЮБИЛЕЙИ

“Жисмимиз йўқолур, учмас номимиз” дея айтганида ҳассос шоиримиз нақадар ҳақ эди. Якунланаётган асримизда юртимиз адабий муҳитида ёрқин из қолдирган бир қатор ижодкорларнинг таваллуд кунлари нишонланмоқда. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси машҳур шоир, моҳир таржимон Миртемирнинг 90 йиллик таваллуд кунларини республика миқёсида утказиш ташаббуси билан чиққан эди. Қуни кеча Миртемир домла-нинг 90 йиллик юбилеи Низомий номидаги ТДПУда Ёзувчилар уюшмаси ҳамда ўзбек тили ва адабиёти факультети ҳамкорлигида ўтказилди. Профессор Ҳақимжон Каримов “Миртемирнинг поэтлик олами” мавзусида маъ-

руза қилгач, ёзувчи Носир Фозилов, шоир Ҳусниддин Шарипов ва профессор Гофир Муминовлар Миртемир домла яшаган даврдagi ижодий муҳит, унинг ҳаёти билан боғлиқ хотираларини айтишди. Эл севган шоирлар Муҳаммад Юсуф ва Маҳмуд Тоировлар шоғирд сифатида сузга чиқишиб, ўз шеърлари билан йиғилганлар олқишини олди. Сузлар орасида мусиқа факультетининг “Зиё” ансамбли куйқушиқлар билан чиқишлар қилишди. Ушбу тадбир Миртемир домланинг фарзандлари ва қариндош-уруғларининг у ҳақидаги хотиралари билан ниҳояланди.

Шерали МАҲМАРАЙИМ
ўғли.

ҚЎЛЛАНМАЛАРНИ КИМ ЯРАТАДИ?

Сир эмаски, ҳозирги кунда ёшлар орасида чет тилларни ўрганишга бўлган иштиёқ жуда кучли. Бу жуда қувонарли ҳол. Лекин гап бу ҳақда эмас.

Мени ва барча тил ўрганувчиларни ўйлантираётган муаммо хорижий тилларни ўрганиш учун керак бўладиган қўлланмаларнинг етарли эмаслиги. Тўғри, китоб расталарида, дўконларда хорижий тилларни ўрганиш учун керак бўладиган турли-туман қўлланмалар мавжуд. Аммо улар рус тилида нашр этилган. Русча дарслик-қўлланмалардан фойдаланса ҳам бўлади. Лекин таълим ўзбек тилида олиб бориладиган мактаб ўқувчиларига рус тили грамматикаси қийинчилик туғдиради. Демак, ушбу дарслик ва адабиётлар чет тиллар грамматикасини ўрганишимиз учун, аввало, рус тили грамматикасини ўзлаштиришимизни талаб этади. Рус тилини яхши билмайдиганларга эса, албатта, хорижий тилларни ўрганиш жуда қийин кечмоқда.

Бугунги кунда юртимизда жаҳон тиллари университети, чет тиллар институтлари мавжуд-ку, нега улар хорижий тилларни ўрганишга ёрдам берадиган ўзбекча мукаммал дарслик-қўлланмалар яратишга жиддий ёндошишмаяпти? Ўзбек тилида кичик китобчалар, луғатчалар мавжуд. Лекин улар ҳозирги замон талаби даражасида эмас. Масалан, ҳалигача мукаммал қўлланмалар у ёқда турсин, инглизча-ўзбекча, ўзбекча-инглизча мукаммал луғат яратилмаган.

Умид қилиб қоламизки, ушбу соҳа мутасадди ва мутахассислари бу масалага жиддийроқ ёндошадилар. Зеро, XXI асрда ўзбек миллатининг фарзандлари хорижий тилларни ҳам чала эмас, ҳар томонлама мукаммал билишлари керак.

Пўлатбек БЕКМЕТОВ,
ЎЗМУ 1-босқич талабаси.

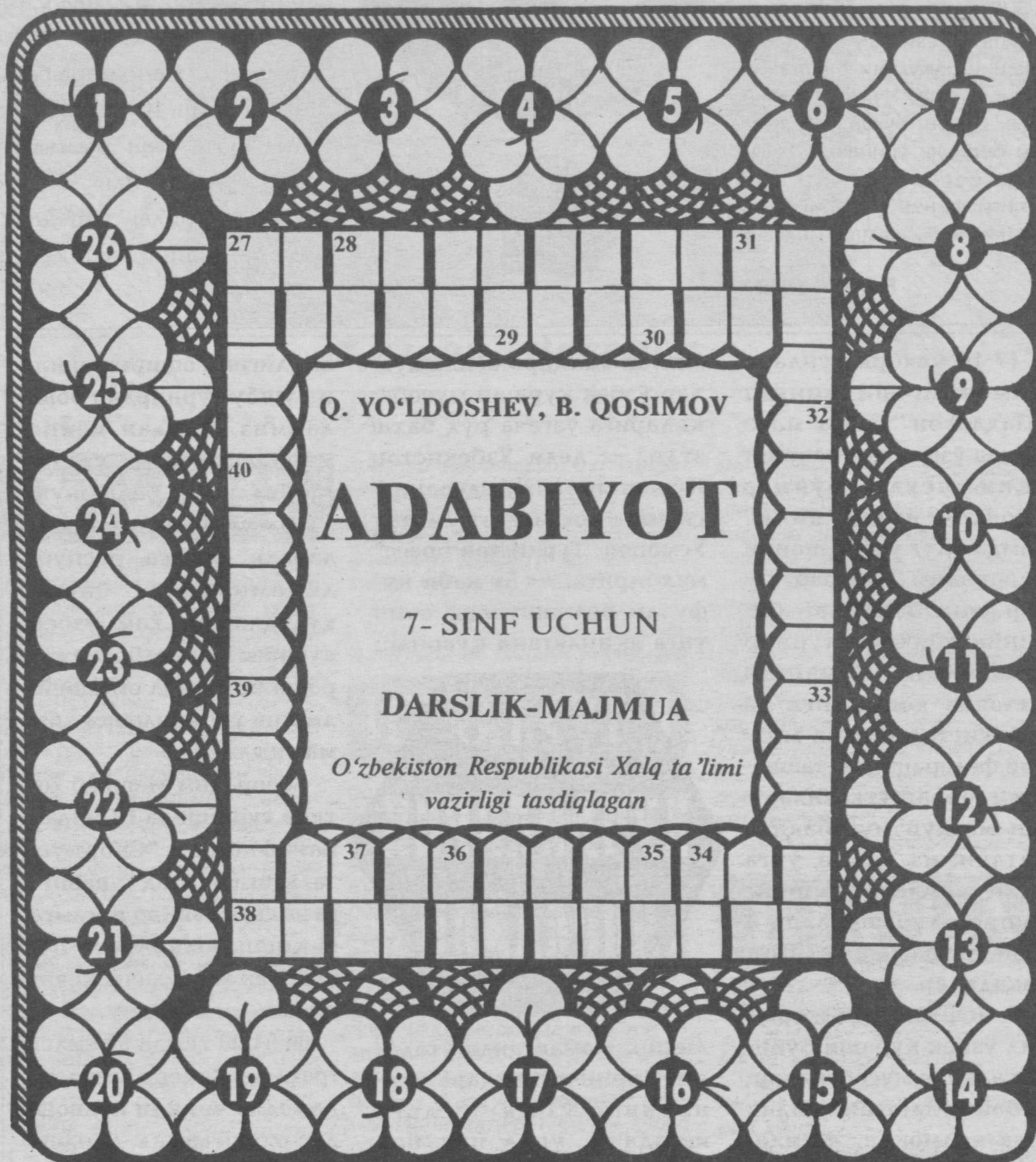
SO'Z SAN'ATI

(KROSSVORD-TEST)

AYLANMA
KROSSVORD

Belgilangan xonadan raqam atrofiga soat mili yo'nalishida:

1. O'zbekiston Respublikasining davlat madhiyasi she'ri muallifi. 2. O'zbek roman-chiligi asoschisi. 3. "Buzilgan o'lkaga" she'rini yozib qoldirgan atoqli o'zbek shoiri. 4. "Ravshan" dostonidan: "Avazxon bilan Hasaxon ham sher haybatli, ... kelbatli, qoplon yurakli, arslon bilakli yigitlar bo'ldi." 5. "O'tgan kunlar" romani qahramoni. 6. Badiiy asar yaratuvchi. 7. "Ravshan" dostonida bayon etilgan yurt. 8. Doira shaklidagi to'g'ima anjom. 9. Badiiy asar turi. 10. O'zbek ma'rifatparvar shoiri. 11. Poshsha Xo'ja hikoyalari to'p-lami. 12. So'z san'ati. 13. Badiiy asardagi obrazlar turi. 14. Mohir kamon otuvchi. 15. "Ravshan" dostoni qahramoni. 16. O'zbek shoiri, Feruz zamon-doshi. 17. Xalq dostonidagi botirlik, jasorat. 18. O'tmish badiiy ijodida birmuncha kam yozilgan asar turi. 19. O'zbek mumtoz shoirasi. 20. O'tmish adabiyotiga mansub o'ta donolik bilan aytilgan so'z, hikoyat. 21. Badiiy asarda ta'sirchanlikni oshiruvchi ichki kechinmalar bayoni. 22. "Ravshan" dostonidagi sher haybatli, arslon bilakli, qoplon yurakli yigitlardan biri.

23. Dostonda qayd etilgan qadimiy shahar. 24. Yirik she'riy asar. 25. "Ravshan" dostonidagi Qoraxon podshoning qizi. 26. Vatanimiz madhiyasining musiqasi muallifi.

CHAYNVORD

27. Nasriy asar turi. 28. Mamlakatimiz madhiyasidagi takrorlanadigan qism. 29. Badiiy ijodda qo'llaniladigan shakldosh so'zlar, ya'ni omonimlar yordamida fikr va ma'noni kuchaytirish san'ati. 30.

Adabiyotda alohida o'rin tutuvchi soha. 31. Badiiy adabiyotga eng yaqin turuvchi fan. 32. Dostonlar tor jo'rligida ijro etiladigan maskan.

33. Asarda narsa-hodisani, harakat-holatni kuchaytirib tasvirlash. 34. Nasriy asar ijodkori. 35. O'zbek mumtoz shoiri,

olimining o'z hayotini jonli, shirali til bilan ta'sirchan tasvir etgan nodir asari. 36. Alisher Navoiyga qadar yashab, ijod etgan o'zbek adabiyotining iste'dodli vakili, g'azalnavis shoir. 37. Badiiy asar yaratish faoliyati. 38. "Ravshan" dostonidagi xonlardan biri. 39. Badiiy tasvir markazida turuvchi. 40. Badiiy merosni bosib chiqarib kitobxonlarga yetkazuvchi.

MUAMMONOMA

Javob so'zlari asosida quyidagi raqamlar juftini (birinchisi so'z, ikkinchisi harf tartibini anglatadi) taalluqli harflar bilan almash tirib, muammonomani hal eting.

5-5; 1-2; 11-1; 7-2; 40-3. 6-2; 25-2; 26-6; 10-5; 24-6; 35-1; 23-2; 3-3; 34-4; 19-1; 4-3. 4-2; 37-7; 38-3; 2-4.

Ulardan "Ravshan" dostoni ijodkori, taniqli xalq baxshisining ism-sharifini bilib olasiz.

Foziljon ORIPOV
tuzdi.

Gazetamizning shu yil 4 noyabr sonida berilgan
krossvord-test javoblari:

Belgilangan xonadan raqam atrofiga soat mili yo'nalishida: 1. Turon. 2. Nurota. 3. Beshtor. 4. Buxoro. 5. Oqtog'. 6. Oq bosh. 7. Kitob. 8. Jarlik. 9. Marmar. 10. Karer. 11. Delta. 12. Samarqand. 13. Zarkosa. 14. Sharg'un. 15. Toshkent. 16. Tomditog'. 17. Zilzila. 18. Sariq cheku. 19. Simob. 20. G'ozg'on. 21. Neogen. 22. Tunnel. 23. Gazli. 24. Qalay. 25. Manas. 26. Urganch. 27. Boysun. 28. Qishloq. 29. Botiq. 30. Mingbuloq. 31. Muborak. 32. Tekislik. 33. Uchqizil. 34. Qurama. 35. Yetimtog'. 36.

Xamrobeyev.

CHAYNVORD

37. Tog'. 38. G'arb. 39. Boymuhamedov. 40. Volfram. 41. Marjonbuloq. 42. Qo'rg'oshin. 43. Nazarbek. 44. Kakpatas. 45. Sariqtosh. 46. Shohpaxta. 47. Abdullayev. 48. Vismut.

MUAMMONOMA

I) Ko'kdumaloq. II) Shimoliy So'x. III) Janubiy Olamushuk. IV) Polvontosh. V) Chimyon. VI) Sho'rsuv.

Ma'rifat

ТАБСИС
ЭТУВЧИЛАР:

Ўзбекистон Халқ таълими вазири, Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазири, Таълим ва фан ходимлари касба уюшмаси Марказий Кўмитаси.

Бош муҳаррир:

Ҳалим САИДОВ

Таҳрир ҳайъати: Йўлдош АҲМЕДОВ, Жуманазар БЕКНАЗАРОВ, Икром БҮРИБОЕВ, Шукур ЖОНБОЕВ, Фахриддин КАРИМОВ (масъул котиб), Курбонбой МАТҚУРБОНОВ, Нўъмонжон РАҲИМЖОНОВ, Йўлдош САИДЖОНОВ, Абдусамат РАҲИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Хулкар ТҮЙМАНОВА, Саъдулла ҲАКИМОВ, Уткир ҲОШИМОВ

«Шарқ» нашриёт матбаа концерни босмахонаси.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси 41-уй

Рақам ва далаллар ҳаққонийлиги учун мақолалар муаллифлари масъулдирлар. Фойдаланилмаган мақолаларга жавоб қайтарилмайди. «Маърифат»дан материалларни кўчириб босиш таҳририят рухсати билан амалга оширилиши шарт.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32.
ТЕЛЕФОНЛАР: масъул котиб—136-56-42, хатлар ва оммавий ишлар бўлими—136-54-23.

Газетани IBM компьютерида
Лилия БИНАШЕВА ва Малоҳат ТОШОВА
саҳифалади.

Навбатчилар: А. ОТАБОВЕВ,
Ж. САЪДИНОВ.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 20.
ИНДЕКС: 149, 150.
Г-1017.
Тиражи 18.608.
Г. 1 2 3 4 5 6
Ҳажми 4 босма табоқ.
Офсет усулида
босилган, қоғоз бичими
А-3.

Босишга топшириш вақти — 20.00.
Топширилди — 19.30